

Αρείου Πάγου 1989/2008 (ΣΤ, ΠΟΙΝΙΚΕΣ)

Πηγή:

http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=8zxtK6eu6YI8BMz7RHPU TmH2f8qoFo&apof=1989_2008

Θέμα

Αιτιολογίας επάρκεια, Νόμου εφαρμογή και ερμηνεία, Υγιεινή και ασφάλεια εργασίας.

Περίληψη:

Παράβαση άρθρου 25 § 1 εδ. α' Ν. 2224/1994. Λόγοι αναιρέσεως: εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας. Απορρίπτει την αναίρεση.

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Γεώργιο Σαραντινό, Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Βασίλειο Λυκούδη, Ανδρέα Τσόλια-Εισηγητή, Ιωάννη παπουτσή και Νικόλαο Ζαΐρη, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 22 Ιανουαρίου 2008, με την παρουσία του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Γεωργίου Βλάσση (γιατί κωλύεται ο Εισαγγελέας) και της Γραμματέως Πελαγίας Λόζιου, για να δικάσει τις αιτήσεις των αναιρεσιόντων - κατηγορουμένων 1)Χ1, 2)Χ2, που εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Σπυρίδωνα Αναγνωστόπουλο και 3)Χ3, που εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Νικόλαο Σταυρόπουλο, για αναίρεση της 3394/2006 αποφάσεως του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Πατρών. Το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Πατρών, με την ως άνω απόφασή του διέταξε όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ' αυτή, και οι αναιρεσιόντες-κατηγορούμενοι, ζητούν την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στην από 15 Μαρτίου 2007, 15 Μαρτίου 2007 και 13 Μαρτίου 2007 τρεις χωριστές αιτήσεις τους αναιρέσεως, οι οποίες καταχωρίστηκαν στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό 508/2007.

Αφού άκουσε Τους πληρεξούσιους δικηγόρους των αναιρεσιόντων, που ζήτησε όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και τον Αντεισαγγελέα, που πρότεινε να απορριφθούν οι προκείμενες αιτήσεις αναίρεσης.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

ΕΠΕΙΔΗ, η διάταξη του άρθρου 8 παρ. 2 στοιχ. β' του Π.Δ. 17/1996 "Μέτρα ασφάλειας - υγείας εργαζομένων" ορίζει ότι ο εργοδότης οφείλει να αναγγέλλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας και στις αρμόδιες υπηρεσίες "στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές" του

ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος εντός 24 ωρών όλα τα εργατικά ατυχήματα και, εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύνανται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος". Την έννοια του εργοδότη, εν προκειμένω ορίζει το άρθρο 2 παρ. 2 του ίδιου Προεδρικού Διατάγματος, που ορίζει ότι "Για την εφαρμογή του παρόντος νοείται: 1....2. Εργοδότης: Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και έχει την ευθύνη για την επιχείρηση ή και την εγκατάσταση". Το άρθρο 16 παρ. 2 του ίδιου Π.Δ. ορίζει ότι "σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του Ν. 2224/94", το οποίο ορίζει ότι "κάθε εργοδότης, κατασκευαστής ή παρασκευαστής, εισαγωγέας ή προμηθευτής, που παραβαίνει με πρόθεση τις διατάξεις της νομοθεσίας για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας του νόμου αυτού και των κανονιστικών πράξεων, που εκδίδονται με εξουσιοδότησή της τιμωρείται με φυλάκιση ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών ή και με τις δύο αυτές ποινές". Από τις παραπάνω διατάξεις σαφώς συνάγεται ότι, σε περίπτωση επιχειρήσεως οικοδομικών εργασιών, την ιδιότητα του εργοδότη έναντι του εργαζομένου ως εργάτη έχει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο έχει την ευθύνη για την επιχείρηση των εργασιών αυτών, υποχρεούμενο, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, να αναγγείλει τούτο στην αρμόδια αρχή. Εξ άλλου, η καταδικαστική απόφαση έχει την απαιτούμενη από τις διατάξεις των άρθρων 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠοινΔ, ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει τον από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' του ίδιου Κώδικα λόγο αναιρέσεως, όταν αναφέρονται σ' αυτήν με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την ακροαματική διαδικασία, στα οποία στηρίχθηκε η κρίση του δικαστηρίου για τη συνδρομή των αντικειμενικών και υποκειμενικών στοιχείων του εγκλήματος, οι αποδείξεις που τα θεμελιώνουν και οι νομικές σκέψεις υπαγωγής των περιστατικών αυτών στην ουσιαστική ποινική διάταξη που εφαρμόστηκε. Η αιτιολογία δε αυτή, πρέπει να εκτείνεται και στους αυτοτελείς ισχυρισμούς, τους οποίους προτείνει ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορός του στο δικαστήριο της ουσίας, δηλαδή εκείνους που τείνουν στην άρση του άδικου χαρακτήρα της πράξεως ή στην άρση ή μείωση της ικανότητας προς καταλογισμό ή στην εξάλειψη του αξιοποίνου ή στη μείωση της ποινής. Ως προς τις αποδείξεις δε, αρκεί αυτές να αναφέρονται στην απόφαση γενικώς, κατά το είδος τους, χωρίς να είναι ανάγκη να διευκρινίζεται από ποιο ή ποια αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκε η κάθε παραδοχή. Για την ύπαρξη τέτοιας αιτιολογίας είναι παραδεκτή η αλληλοσυμπλήρωση του αιτιολογικού με το διατακτικό, τα οποία αποτελούν ενιαίο σύνολο. Δεν αποτελεί όμως λόγο αναιρέσεως η εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και ειδικότερα, η εσφαλμένη αξιολόγηση των καταθέσεων των μαρτύρων, η παράλειψη αναφοράς και αξιολογήσεως κάθε αποδεικτικού μέσου χωριστά και η παράλειψη της αξιολογικής συσχετίσεως των αποδεικτικών μέσων, καθόσον στις περιπτώσεις αυτές, με

την επίφαση της ελλείψεως αιτιολογίας, πλήττεται η αναιρετικά ανέλεγκτη κρίση του Δικαστηρίου της ουσίας. Τέλος, εσφαλμένη εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διατάξεως, η οποία ιδρύει τον από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Ε' του Κ.Π.Δ, λόγο αναιρέσεως, υπάρχει και όταν η παραβίαση αυτής γίνεται εκ πλαγίου, για τον λόγο ότι έχουν εμφιλοχωρήσει στο πόρισμα της αποφάσεως, που περιλαμβάνεται στον συνδυασμό του αιτιολογικού με το διατακτικό και ανάγεται στα στοιχεία και την ταυτότητα του εγκλήματος, ασάφειες, αντιφάσεις ή λογικά κενά, με αποτέλεσμα να καθίσταται ανέφικτος από τον Άρειο Πάγο ο έλεγχος της ορθής ή μη εφαρμογής του νόμου, οπότε η απόφαση στερείται νόμιμης βάσεως. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τον επιτρεπτό συνδυασμό του σκεπτικού προς το διατακτικό της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Πατρών, που δίκασε, ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, δέχτηκε, κατά την αναιρετικώς ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, ότι "από όλη τη σχετική με την απόδειξη κύρια διαδικασία, τα πρακτικά της πρωτοβάθμιας δίκης, τα έγγραφα που αναγνώστηκαν, τις καταθέσεις στο ακροατήριο των μαρτύρων κατηγορίας και υπεράσπισης, που εξετάστηκαν, την απολογία του τρίτου κατηγορουμένου και απ' όλη τη συζήτηση της υπόθεσης αποδείχθηκε ότι στην προκειμένη περίπτωση, η πρώτη κατηγορούμενη Χ2, η οποία ασχολείται κατ' επάγγελμα με οικοδομικές επιχειρήσεις, είχε αναλάβει την ανέγερση πολυκατοικίας με το σύστημα της αντιπαροχής σε οικόπεδο ιδιοκτησίας ...., που βρίσκεται στην .... Πατρών, ο δεύτερος κατηγορούμενος Χ1, που είναι πολιτικός μηχανικός και σύζυγος της πρώτης, είχε συντάξει την μελέτη για την έκδοση της οικοδομικής άδειας και ήταν ο επιβλέπων μηχανικός των εργασιών ανέγερσης της εν λόγω πολυκατοικίας, ο δε τρίτος κατηγορούμενος Χ3, που είναι οικοδόμος, είχε αναλάβει εργολαβικά την κατασκευή του σκελετού από μπετόν στην εν λόγω οικοδομή, στο δε συνεργείο του απασχολούσε ως εργάτη και τον εγκαλούντα - παθόντα Ψ1. Στις 28.7.2001, ημέρα Σάββατο και ενώ το συνεργείο του τελευταίου εκτελούσε εργασίες καλουπώματος του σκελετού της οικοδομής, παρόντων των δευτέρου και τρίτου εκ των κατηγορουμένων (επιβλέπωντος μηχανικού και υπεργολάβου), ο Ψ1, κατά την διάρκεια των εργασιών του και στην προσπάθειά του να κατέβει από σκαλωσιά, ύψους περί τα τέσσερα (4) μέτρα, γύρω από την οποία οι ως άνω εργοδότες δεν είχαν τοποθετήσει προστατευτικό πλέγμα, έπεσε και τραυματίστηκε στον αυχένα και στην σπονδυλική στήλη. Το ατύχημα αυτό, που είναι εργατικό, διότι συνέβη κατά την διάρκεια της εργασίας του ως άνω παθόντος Ψ1, δεν ανήγγειλαν οι κατηγορούμενοι, ως όφειλαν, εκ της ιδιότητάς τους, δηλ. η πρώτη ως εργολήπτρια και ιδιοκτήτρια του έργου, ο δεύτερος ως επιβλέπων μηχανικός του έργου και ο τρίτος ως επικεφαλής συνεργείου (υπεργολάβος) εντός 24 ωρών στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας και στην αρμόδια υπηρεσία του ασφαλιστικού οργανισμού που υπαγόταν ο εργαζόμενος - παθών, παραβιάζοντας έτσι τις διατάξεις των άρθρων 89 παρ. 2α, 16 του ΠΔ 17/1996 σε συνδ. με το άρθρο 25 παρ. 1 εδ. α' του ν. 2224/1994 και, επομένως, πρέπει να κηρυχθούν ένοχοι για την πράξη τους αυτή. Άπαντες οι κατηγορούμενοι ισχυρίζονται ότι το ατύχημα αυτό δεν συνέβη κατά την διάρκεια εργασίας, διότι εκείνη την ημέρα, που ήταν

Σάββατο, δεν εκτελούνταν εργασίες στην εν λόγω οικοδομή, αλλά ο παθών είχε, προσέλθει εκεί προκειμένου, κατόπιν τηλεφωνικής συνεννόησης με τον τρίτο κατηγορούμενο, να παραλάβει τα ημερομίσθιά του για την εβδομάδα που είχε εργαστεί, διότι δεν είχε πληρωθεί κατά την Παρασκευή, όπως γινόταν συνήθως, από τα αδέρφια του τελευταίου ... και ....., που θα πήγαιναν επί τόπου στην οικοδομή για να πάρουν κάποια ξύλα, που χρειαζόνταν για την κατασκευή κάποιας περίφραξης. Μάλιστα, προς επίρρωση του ισχυρισμού τους αυτού, προσκομίζουν τα ... και ..... έγγραφα του Δήμου Πατρέων (Τμήμα Κυκλοφοριακής Ρύθμισης), από τα οποία πράγματι προκύπτει ότι για δύο Σάββατα του έτους 2006 (αρκετά χρόνια αργότερα) είχαν λάβει άδεια για προσωρινή διακοπή κυκλοφορίας. Ωστόσο, ο ισχυρισμός τους αυτός ουδόλως κρίνεται πειστικός, διότι ουδόλως εξηγούν για ποιο λόγο ο παθών Ψ1 δεν πληρώθηκε την Παρασκευή και έπρεπε να μεταβεί στην ..... Πατρών, που βρίσκεται στην άλλη άκρη της πόλης σε σχέση με την κατοικία του και όχι στην κατοικία του τρίτου κατηγορουμένου, που είναι στην .... Πατρών, πλησιέστερη προς την κατοικία του παθόντος, για να παραλάβει τα χρήματά του από τον ίδιο τον κατηγορούμενο και όχι από τα αδέρφια του. Αλλά το σπουδαιότερο, ουδόλως εξηγούν πώς, ενώ κατά τον ισχυρισμό τους, βρέθηκε στον τόπο της οικοδομής μόνο για την πληρωμή του, ωστόσο αυτός έπεσε μέσα στην εκσκαφή, δηλαδή τι λόγους είχε να πλησιάσει στο χείλος της εκσκαφής και να πέσει μέσα στην θεμελίωση (κατά τις γραπτές εξηγήσεις των δύο πρώτων κατηγορουμένων) ή να κατέβει στη θεμελίωση (κατά τις γραπτές εξηγήσεις του τρίτου κατηγορουμένου). Είναι προφανές ότι δεν έγινε η αναγγελία του εργατικού αυτού ατυχήματος από τους ως άνω κατηγορουμένους, επειδή γίνονταν μη νομίμως εργασίες κατά την ημέρα εκείνη, που ήταν Σάββατο, χωρίς δηλ. να έχουν προβεί στις ανάλογες ενέργειες προς τις αρμόδιες υπηρεσίες για να λάβουν σχετική άδεια και, με τον τρόπο αυτό (μη αναγγελία εργατικού ατυχήματος), προσπάθησαν να αποφύγουν τις συνέπειες που θα επακολουθούσαν και από την παράλειψή τους αυτή. Μάλιστα, οι δεύτερος και τρίτος κατηγορούμενοι έπεισαν τον παθόντα, ο δεύτερος υποσχόμενος σ' αυτόν ότι θα αναλάβει να τακτοποιήσει τα πάντα για λογαριασμό του, να υποβάλει ψευδή δήλωση στις 30.7.2001 προς τον ασφαλιστικό του φορέα (ΙΚΑ), ότι το ατύχημα το έπαθε στο σπίτι του, ενώ είχε ανέβει στη σκάλα για να φτιάξει το φως, ενώ γεγονός αναμφισβήτητο είναι ότι το ατύχημα συνέβη στον χώρο της οικοδομής στην ... Πατρών. Ενόψει όλων των παραπάνω, ουδόλως κρίνεται πειστικός ο επί πλέον ισχυρισμός του δευτέρου κατηγορουμένου ότι εκείνη την ημέρα βρισκόταν στο εξοχικό του στην ....., δεδομένου μάλιστα ότι η μάρτυρας υπεράσπισης αυτού, η οποία είναι λογίστριά του επί 20ετία, καταθέτει ότι το συμβάν του ατυχήματος το έμαθε μετά από δυόμισι χρόνια, πλην όμως, απορίας άξιο είναι πώς θυμάται ότι την ημέρα, εκείνη Σάββατο 28.7.2001, ο εργοδότης της Χ1 βρισκόταν στο εξοχικό του στην .... Σύμφωνα λοιπόν με όλα τα παραπάνω, αποδείχθηκε πλήρως η προπεριγραφείσα πράξη, που αποδίδεται στους κατηγορουμένους και γι' αυτό πρέπει να κηρυχθούν ένοχοι αυτής". Με τις παραπάνω παραδοχές, η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει την απαιτούμενη από τις προαναφερόμενες διατάξεις του

Συντάγματος και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, ορθώς δε ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 8 παρ. 2α', 16 Π.Δ. 17/1996 σε συνδυασμό προς το άρθρο 25 παρ. 1 εδ. α του Νόμου 2224/1994, τις οποίες δεν παραβίασε ούτε ευθέως ούτε εκ πλαγίου, αφού σ' αυτήν (απόφαση) με σαφήνεια και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά εκτίθεται ότι εν προκειμένω υπήρξε επιχείρηση οικοδομικών εργασιών, αναφέρεται δε η ιδιότητα του εργοδότη έναντι του εργαζομένου, ως εργάτη, την οποία έφεραν οι κατηγορούμενοι, οι οποίοι είχαν την ευθύνη για την επιχείρηση των εργασιών αυτών, υποχρεούμενοι, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, να αναγγείλουν τούτο στην αρμόδια αρχή.

Συνεπώς, ο μοναδικός προβαλλόμενος λόγος, για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διατάξεως, είναι αβάσιμος και, ως τέτοιος, απορριπτέος. Πρέπει, λοιπόν να απορριφθούν οι υπό κρίση αιτήσεις αναιρέσεως και να καταδικασθούν οι αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα (άρθρο 583 παρ. 1 ΚΠΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει τις με αριθμούς 2/13.3.2007, 3/15.3.2007 και 4/15.3.2007 αιτήσεις αναιρέσεως των Χ3, Χ2 και Χ1, κατά της 3394/2006 αποφάσεως του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Πατρών. Και

Καταδικάζει τους αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα, που ανέρχονται, για τον καθένα, σε διακόσια είκοσι (220) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 5 Ιουνίου 2008.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 8 Σεπτεμβρίου 2008.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ